

Опитът на Чехия, Литва и други държави в борбата с АЧС

Д-р Георги Чобанов - директор на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите“, Централно управление на БАБХ

- **Разлики и прилики между Чехия и България: Опитът на България с африканската чума по свинете (АЧС) на този етап категорично може да кажем, че е злополучен. До 05.08.2019 г. има засегнати 6 индустриални ферми, няколко фамилни ферми и значителен брой задни дворове. Заболяването навлезе в Чехия в една малка зона. Наличието му бе установено много бързо, а и мерките не закъсняха**
- **Африканската чума по свинете е ново заболяване за страната ни. Наученото досега показва, че то е бавно заболяване и по тази причина - много коварно. Бавно за проява на клинични симптоми, но бързо за завземане на нови територии**

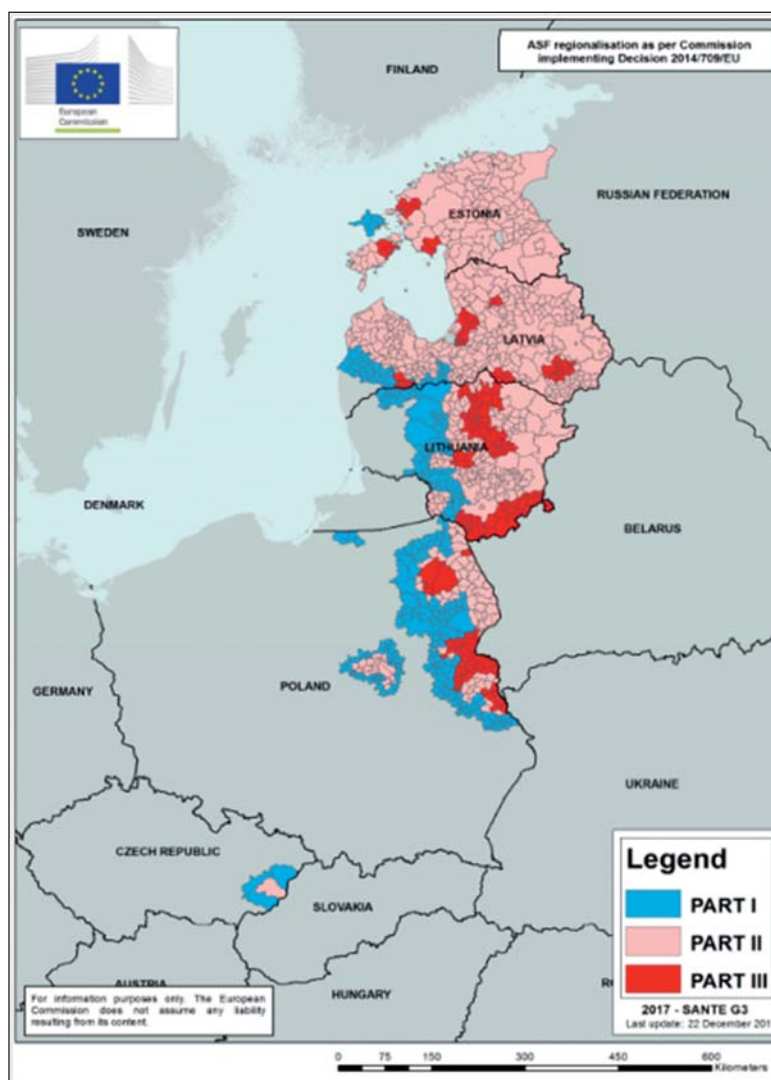
Уважаеми читатели,

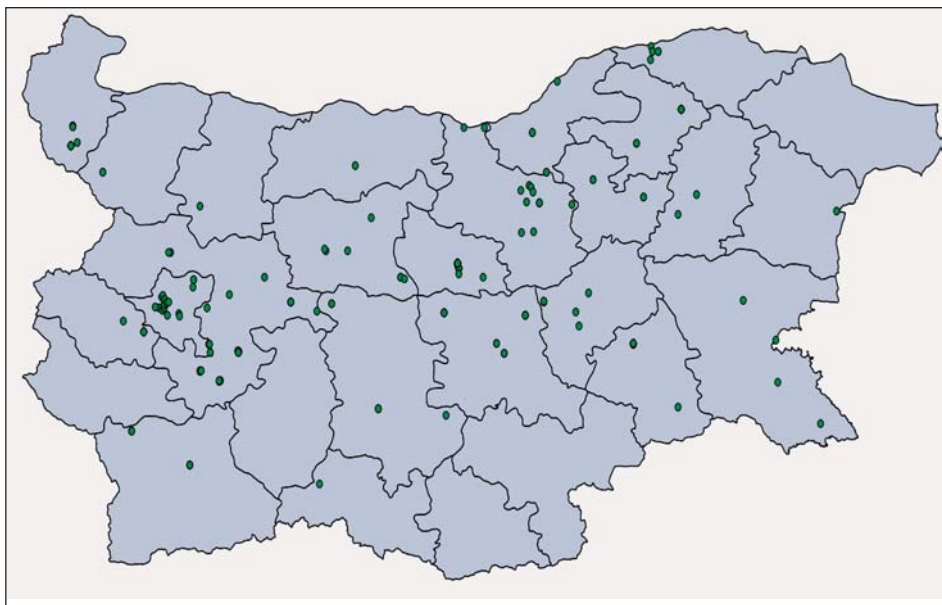
Опитът на България с африканската чума по свинете (АЧС) на този етап, категорично може да кажем, е злополучен. До 05.08.2019 г. има засегнати 6 индустриални ферми, няколко фамилни ферми и значителен брой задни дворове. Общо имаме обявени 30 огнища при домашни и 27 случая при дивни свине. Само в 6-те индустриални ферми се отглеждаха 135 000 свине. Каква е ситуацията сред дивите може само да се предполага - няма индикации, но солидни доказателства липсват. Факт е, че имаме обявено заболяване освен покрай границата с Румъния, също и край Асеновград, Ботевград.

И макар през 2018 г. да се напънахме да спрем заболяването в с. Тутраканци, тази година явно бдителността на хората е успяна. А може би хората се изплашиха и затова взеха все да повтарят, че трябва да се ползва чуждият опит. И най-вече се коментира опитът на Чехия. Дали това е решението за нас? Съмнява ме силно. А освен това е прекалено късно за това.

Заболяването навлезе в Чехия в една малка зона. Наличието му бе установено много бързо, а и мерките не закъсняха. Незабавно бе очертана зоната, която в крайна сметка не бе много голяма - от порядъка на 8x20 километра. За сметка на това бе отдалечена на повече от 400 км от най-близката зона с АЧС - Полша и Украйна (фигурата).

Фигура ▶

Картата визуализира пробите, взети посредством модул „Лов“ в периода от 23:37 на 10.07.2019 г. до 10:44 на 7.08.2019 г. - общо 297 броя. На картата не са отразени резултатите от изследването на пробите.

За мерките в Чехия се изговори госта - огради, забрана за достъп, снайперисти, специален допуск, обирание на трупове и инсинериране. Защо не ползваме чешкия опит?

Когато установихме огнището в с. Тутраканци, надзорът на дивата популация не показва циркулация на вируса. Появата обаче по-късно на положителната дива свиня в с. Повеляново навежда на по-различни размисли. Не може да се обясни логично и как така в една зона ще има само едно положително животно, а това говори само едно - **не може да се дават здравни гаранции!**

Другото различно с Чехия - по цялата ни северна граница има наличие на АЧС - и при дивци, и при домашни прасета. А по границите на Чехия няма открито АЧС. По тази причина няма как да се определи подобна територия от 200 км², която да се прочисти от АЧС. Само за срав-

нение - толкова е площта за претърсване около всеки случай на АЧС. Заградената част от зоната обаче бе само 57 км². В засегнатата зона 47 % от намерените трупове са положителни за АЧС, докато при отстреляните положителни са едва 0.5 %. Това още веднъж доказва, че укриването на трупове пречи на реалната преценка.

А има и други разлики - дивата популация в Чехия бе госта разредена предварително. В засегнатата зона нямаше ферми, нито обекти тип „задни дворове“ със свине. Изобщо в Чехия задните дворове са символически брой. В ликвидирането на заболяването се включиха всички - дори и тези пред телевизора бяха притеснени от бедствието!

Белгия - аналогично на Чехия. Неочаквана поява на АЧС, липса на пряк натиск на заболяването от съседите, липса на ферми (една бе превантивно из-

празнена), липса на загнен двор. Отново огради, забрана за достъп, снайперисти, специален допуск, обирание на трупове и инсинериране.

Междувременно земеделският министър на Литва също разясни техния опит. Странното е, че бе чул в друга посока. Според мен обаче изобщо не стана ясно на обществото какво каза той. А той каза:

1. Всяка ферма може да заработи, само ако има определен терен за загробване на животните в случай на нужда! Т.е. и там животните се евтаназират при определени болести, а след това се загробват! Не е ли така у нас?

2. Всички ферми са били посетени и им е било разяснено какво е АЧС! Това е направено и у нас - всички, близо 70 индустриални ферми, всички ферми с източнобалканска свиня, всички фамилни ферми са посетени и са информирани. Правени са и много срещи със свиневъдци в ОДБХ и ЦУ на БАБХ. Колкото до задните дворове, това също е направено. Там обаче регистрирани са малко над 800 обекта с около 3500 свине. Всичките засегнати досега задни дворове, както и протестиращите, са нелегални - т.е. не само че са извън закона, но и не са проявили никакво желание да се осветлят!

3. Не се унищожават свинете във всички ферми в селото, а само в заразените. Да, това е нормалната практика, която се прилага навсякъде. Така се прави и у нас. Разликата е, че в Литва говорим за ферми, а у нас говорим за задни дворове, а в някои случаи (като в Зидарово, Врачеш и др.) дори и за пасищно отглеждане, което е недопустимо. А след като няма отделна ферма, няма и отделен

Заразени животни и органи от тях

Реплика на д-р Георги Чобанов

Ето един днешен сигнал.

Е как се бори АЧС с подобно поведение?

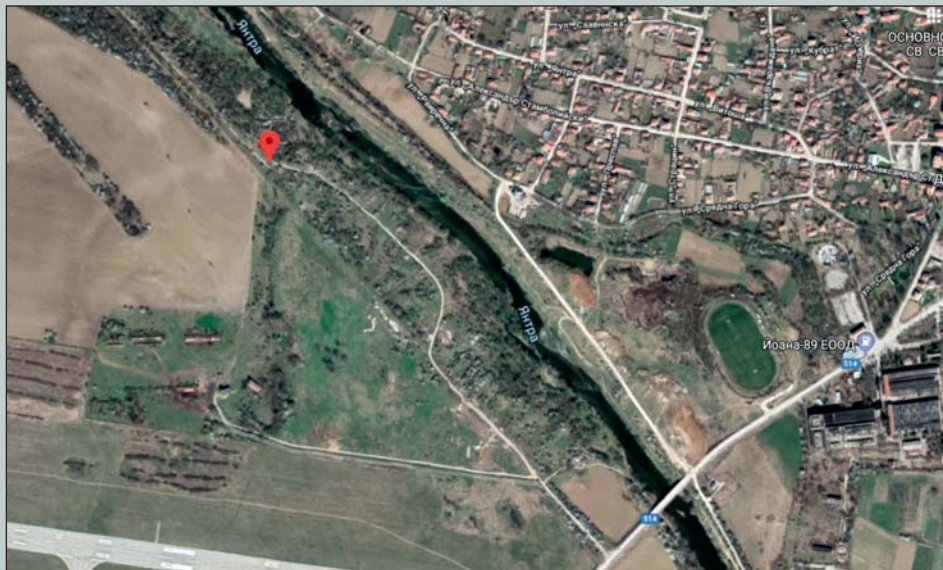
След толкова приказки от 2015 г., след огнището в Тутраканци, след 150 000 унищожени свине в 6 индустриални свинеферми пак не искаме да решим проблема, а се правим на тарикати!

А ако човек слуша новините, всички се утрепват да работят, а БАБХ е проспала времето...

Ние сме ветеринарни лекари, не фир-

ма по чистотата! А няма МОСВ, кмет, община, горски, ловци... Всъщност най-вероятно е браконьер (който все пак е ловец) да е замесен.....

В такива моменти вроденият ми оптимизъм се изпарява!

здравен статус и свинете на цялото село се считат за свине от една ферма.

Та защо не ползваме чуждия опит? Ами защото никъде няма нелегално отглеждане на свине-майки. Дали те се отглеждат с цел самозадоволяване? Или са причина за неконтролно разнасяне на свине из цялата страна? Колко голяма фамилия може да изяде произведеното от 5 свине майки? По простата сметка за година една майка дава 20 прасета - т.е. цели 100 броя. Гледайки подсмърчането по телевизиите, задавате ли си въпроса кога ще спрем заразата с тия навиги? А има хора, дето се оплакват, че ще трябва да заколят 20 свине майки.

Само до преди няколко години имахме самочувствието на гържавата, която пази Европа от азиатските и африканските болести. Уви, в последните години се надпреварваме да си доставяме все нови и нови екзотики. Отново сме първенци и ако продължим в същия дух, се плаша, че е твърде вероятно да получим статута на гържа-

ва, която макар и в ЕС, да не може да търгува нищо свободно.

А сега гледаме и се възхищаваме на другите. И се прехласваме, забравяйки постигнатото у нас през годините. Лично на мен ми е обидно да съм в тази позиция, но пък наистина хората са пред нас. Ето и една Унгария - страшно много случаи при дива, но нито едно огнище при домашни свине. Без ограда, без снайперисти, но и без хора, блокирали улиците и борещи се за нелегалните си развъдници. Защото не ветеринарната власт е врагът, а АЧС!

Африканската чума по свинете е ново заболяване за страната ни. Наученото досега показва, че то е бавно заболяване и по тази причина - много коварно. Бавно за проява на клинични симптоми, но бързо за завземане на нови територии. Затова е добре да намерим своя си начин за справяне с него. Борбата определено ще е трудна и дълга, но не пречи да започнем с няколко прости неща:

1. Ловците не трябва да имат

контакт с домашни свине.

2. След лов дрехите и обувките трябва да се дезинфекцират с подходящ дезинфектант.

3. Намерените трупове на диви свине трябва да се изследват за АЧС.

4. В природата не трябва да се оставят потенциални източници на АЧС (трупове на умрели свине, сангвичи, пресен фураж).

5. Домашните свине не трябва да се изхранват с кухненски отпадъци.

6. Домашните свине трябва да се отглеждат изолирано! Пускане на паша или допускане на съседи, приятели, че и телевизи, до кочината са абсолютно противопоказни!

7. Зърно и трева трябва да се съхраняват поне 60 дни, преди да се изхранват свине.

8. Всеки, който иска да отглежда свине, нека се регистрира и да изпраща редовно проби за АЧС!

Мисля, че не е трудно изпълнимо. Щом изброените по-горе гържави правят всичко това! Че и още!